

Editorial

La tècnica, segons la seva definició tradicional, es presenta com un mitjà per a un fi, i com una activitat pròpia de l'home. Si hi afegim l'arquitectura, apareix un binomi (arquitectura i tècnica) que al llarg del segle passat va anar guanyant protagonisme en un context cultural marcat per tot allò que era tecnocientífic. Encara és productiu mirar la tècnica com a lloc des del qual reflexionar sobre la pràctica arquitectònica? Sobre quina tècnica ens estem fent aquesta pregunta? És vàlida l'esmentada determinació antropològica instrumental?

Durant els últims cinquanta anys, a Europa, la relació entre tècnica i arquitectura descriu un moviment periòdic. Així, podem identificar un cicle que es repeteix una vegada i una altra.

La preocupació moderna de la postguerra per la producció ja fa temps que va passar a un segon terme en la tasca de l'arquitecte. La relació directa amb l'aparell industrial i la producció seriada van deixar de ser objectius reals a la societat postmoderna, i només van

romandre com a construccions intel·lectuals per introduir, i no sempre de manera conscient, paràmetres de sistematicitat i decisions formals.

Així, per exemple, els treballs de la Bauhaus i la seva posada a punt d'estratègies per desenvolupar seriació i generació de grans polígons d'habitatge mínim, es van incorporar com a mecanismes automàticament aplicables a molts despatxos que, paradoxalment, no s'havien enfrontat mai amb els problemes per als quals s'havien desenvolupat aquestes tècniques. L'instrumental tècnic i conceptual desenvolupat per a un fi determinat (la solució a una carència massiva d'habitatge i la introducció de nous paràmetres d'habitabilitat) es va convertir en un fi que trobava en si mateix tota la seva legitimació. *Prefabricat* es va convertir en *adient*, i *modulat* va ser equivalent a *rigorós*.

Posteriorment l'atenció es va desviar cap a un discurs centrat en la satisfacció vital, en un estil de vida (vegeu la producció de Superstudio, d'Alison & Peter Smithson

Editorial

Technique, according to its traditional definition, appears as a means to an end, and as a form of procedure characteristic of humankind. If to it we add architecture, we have a binomial which, in the course of the last century, gradually grew in importance in a cultural context marked by the technical and scientific. Is it still productive to regard technique as a basis for reflection on architectural practice? What kind of technique do we have in mind? Is the anthropological-instrumental definition above valid?

In the last fifty years in Europe, the relation between technique and architecture has described a periodic movement. We can identify a cycle that constantly repeats itself. The modern post-war concern with production has long since receded into the background in the work of the architect. A direct relation with the industrial machinery and mass production ceased to be a real objective in post-modern society, lingering on as an intellectual construct to introduce, not always consciously, parameters of systematism and formal decisions.

Thus, for example, the works of the Bauhaus and its fine-tuning of strategies for the mass production and generation of great estates of minimum dwellings were incorporated as automatically applicable mechanisms in many practices which, paradoxically, never battled with the problems for which these techniques had been developed. The technical and conceptual instruments developed for a specific end (the solution of a massive shortage of housing and the introduction of new parameters of habitability) became an end that contained its own legitimisation. *Prefabricated* became *appropriate* and *modulated* came to mean *rigorous*.

Attention then turned towards a discourse that centred on satisfaction with life, a lifestyle – see the work of Superstudio, Alison & Peter Smithson or Archigram. A vast quantity of collages, photomontages and pop cleverness appeared in the architecture practices of the time. The most salient research projects centred on communication

o d'Archigram). Una ingent quantitat de collages, fotomuntatges i sornegueria pop va aparèixer als despatxos d'arquitectura del moment. Les investigacions més rellevants es van centrar en la comunicació (és l'època de la semiòtica) i en l'explicació d'un *modus vivendi*. Per això no es va renunciar a les tècniques desenvolupades en el període anterior. Es va reorientar la preocupació per la producció i es van reinventar nous mitjans. Així va aparèixer i es va desenvolupar un nou instrumental fins que, de bell nou, oblidats els objectius inicials, el mitjà va tornar a convertir-se en un fi. Una saturació d'imatges sense qualificar va convertir una tècnica nascuda de la investigació en una manera de produir que, un cop més i amb una altra cara, es legitimava a si mateixa per convertir el projecte, si més no aparentment, en participant de l'esperit del seu temps.

Als anys noranta, l'impacte de la tecnologia va ser brutal. Van aparèixer nous reptes, com la capacitat per gestionar una gran quantitat d'informació en la generació

dels projectes. Introduir en aquest procés la complexitat o la manipulació de sistemes dinàmics va ser un objectiu que va fer proliferar tota una sèrie de *datascares* i diagrames. De nou, l'instrumental va tornar a prendre vida pròpia. Es van esvaïr els fins darrere d'una cortina on la "sistematicitat" va quedar assimilada al rigor. El que havia de ser un pensament sistemàtic assignat a uns fins es va convertir en un metamecanisme àrid i buit.

I avui? On ens trobem en aquest moment? La pràctica es veu obligada a dirimir amb realitats molt variables per la deslocalització de molts encàrrecs. S'espera dels arquitectes una capacitat més gran per integrar nous factors, i més "cintura" per poder col·laborar amb professionals de tota mena. L'ambició d'integrar professionals de múltiples disciplines en els equips de treball i la pressió per introduir l'arquitectura en la indústria lúdica i cultural (capitalitzable pel poder públic, com és el cas d'operacions tipus Guggenheim a Bilbao o Fòrum 2004 de

(this was the time of semiotics) and the explanation of a *modus vivendi*. Yet the techniques developed in the foregoing period were not rejected. The concern with production took a new direction and new means were invented. This led to the appearance and development of a new set of instruments until, once more, the initial objectives forgotten, the means again became an end. Saturation of ungraded images turned a technique born of research into a means of production which, once more, wearing another face, legitimated itself to convert the project, in appearance at least, into a participant in the spirit of its time.

In the nineties, the impact of technology was phenomenal. New challenges arose, such as the capacity to handle large amounts of information in the generation of projects. The introduction into the design process of the complexity or manipulation of dynamic systems was an objective that unleashed a whole series of *datascares* and diagrams. Once again, the instruments took on a life of

their own. A veil was drawn over the ends, behind which *systematism* was placed on a par with *rigour*. What was to have been systematic thought oriented toward certain ends became an arid, empty metamechanism.

And so to today. Where do we stand right now? Practice is obliged to address very varied realities due to the delocalisation of many commissions. Architects are expected to be able to integrate new factors and exercise greater agility in collaborating with all kinds of professionals. The aim of forming working teams with specialists from multiple disciplines and the pressure to introduce architecture into the leisure and culture industry (liable to be capitalised by the powers that be in operations such as Bilbao's Guggenheim or the Forum 2004 in Barcelona) oblige architects to use all the above-mentioned instruments. New design techniques are developed. Many are imported from other disciplines (marketing, landscaping, etc.) related more with information and management than with

Barcelona) obliguen els arquitectes a utilitzar tots els instruments comentats abans. Es desenvolupen noves tècniques de projecte. Moltes s'importen des d'altres disciplines (màrqueting, paisatge, etc.) més relacionades amb la informació i la gestió que no pas amb la formalització. Amb la incorporació de lògiques tradicionalment pròpies d'altres disciplines, es tracta d'establir unes estratègies arquitectòniques que responguin a la pressió contextual.

Podem distingir dues maneres d'evitar una nova recaiguda en l'autoreferència i en el mitjà convertit en fi: primer, quelcom tan elemental com construir el fi i tenir-lo present per aclarir els mitjans de què es disposa; en segon lloc, substituir la determinació antropològica-instrumental de la tècnica per una altra mena d'aproximacions que, més enllà d'una subordinació servil al mitjà, entenguin el que és tècnic com a entorn operatiu des del qual preguntar. En realitat, cap de les dues opcions és nova. N'hi ha prou de mirar fora de l'arquitectura, en

formalisation. With the incorporation of logics traditionally associated with other disciplines, we have to establish architectural strategies that respond to the pressures of the contexts.

There are two ways to avoid a further relapse into self-reference and the means become end: firstly, something as elementary as establishing the end and keeping it in sight in order to clarify the means available; and secondly, replacing the anthropological-instrumental determination of technique with other approaches that are more than servile subordination to the means and that understand the technical as an operative environment for the formulation of questions. In fact, neither option is new. We only have to look beyond architecture to disciplines such as literature, art or music to see how widespread such attitudes are. Let us hope that the predominance of an architecture turned into the tool of technique is a passing phenomenon rather than a symptom of the increasingly acritical nature of contemporary architecture.

disciplines com la literatura, l'art o la música, per comprovar fins a quin punt són comunes aquestes actituds. Confiem que el predomini d'una arquitectura convertida en estri de la tècnica sigui quelcom de passatger, i no un símptoma de l'acriticalitat creixent de l'arquitectura contemporània.

242 : Q 2.0

Recerca i desenvolupament

En altres disciplines la complexitat entre indústria i equip de recerca és el motor que mobilitza i finança el desenvolupament de projectes. No és gaire comú trobar àmbits semblants en l'arquitectura. En aquest article es presenten alguns projectes desenvolupats a partir d'objectius determinats conjuntament amb la indústria. Aquesta conjunció d'interessos (desenvolupament de peces singulars i conversió en prototipus qualificats) permet la inversió del temps i els recursos necessaris per a l'aparició de programes d'investigació.

242 : Q 2.0

Research and development

In other disciplines, the complicity between industry and the research team is the driving force that mobilises and finances project development. This kind of situation is not common in architecture. This article presents projects developed on the basis of objectives decided jointly with industry. This combination of interests (the development of unique products and their conversion into viable prototypes) enables the investment of the necessary time and resources to produce research programmes. In another field, this time academic, Sylvia Felipe and Jordi Truco contribute an example of research carried out with the collaboration of non-architectural specialists.

Strategies

James Corner refers to a new professional profile: a professional strategist able to

En un altre àmbit, l'acadèmic, Sylvia Felipe i Jordi Truco aporten un exemple de recerca desenvolupat amb la col·laboració d'especialistes no arquitectes.

Estratègies

James Corner refereix el perfil del nou professional: un professional estratega capaç d'interactuar amb uns contextos polítics i productius altament complexos.

Al CCIB Josep Lluís Mateo aposta per la construcció d'un ambient i projecta la infraestructura necessària per aconseguir-lo, a fi i efecte de permetre una gestió de la construcció d'acord amb les necessitats de calendari i de redefinició programàtica del client.

Mediació

En un camp on ja existeix una tradició consolidada, el del desenvolupament de projectes conjuntament amb les enginyeries, la relació entre despatx d'arquitectura, especialista, i modes de producció s'ha anat

interact with highly complex political and productive contexts.

With the CCIB, Josep Lluís Mateo presents the construction of an environment, designing the necessary infrastructure to achieve it in a way that enables the management of construction according to the needs of the work schedule and the client's changing definition of the programme.

Mediation

In a field which already has a consolidated tradition, that of joint projects with engineering firms, the relationship between specialised architecture practice and means of production has rapidly been redefined and incorporated new techniques of analysis and development which go beyond structural calculations. More than a professional service model, AKT and the team comprising Francisco Millanes and José A. Fernández Ordóñez are mediators who offer their specialisation to interaction with the interests of both architects and contractors.

redefinint ràpidament i ha incorporat noves tècniques d'anàlisi i desenvolupament que van més enllà del càlcul. Superant el model professional de serveis, AKT i l'equip de Francisco Millanes i José A. Fernández Ordóñez apareixen com a mediadors que obren la seva especialitat a la interacció amb els interessos tant dels arquitectes com de les empreses constructores.

Simultaneïtat

La relació temporal del projecte (allò que és previ) amb la construcció (allò que és posterior) es dissol en els dos projectes de cases unifamiliars de David Soldevila, Pedro Pablo Vaquer i Francisco Cifuentes. La fascinació pel *do it yourself* (fes-ho tu mateix) comporta una sèrie de determinacions en la presa de decisions que conformen un univers formal i constructiu altament prolífic.

Robustesa disciplinària

La radicalitat de l'estadi de Braga de Souto de Moura rau en la fèrria voluntat de resoldre

el projecte únicament des del mòdul de la secció, establert per la crugia estructural. Paradoxalment, la subordinació al mòdul no sols no empobreix el resultat, sinó que provoca una relació insòlita amb l'entorn.

Imbècils

Alku i el seu projecte *Imbècil* ens presenten una utilització de la tecnologia subversora i de lluita contra el "per defecte" en un context tecnològic on el treball es veu "controlat", d'una manera creixent, per l'alienació de l'usuari respecte de l'instrumental utilitzat.

Simultaneity

The relation of time between the project (what goes before) and construction (what comes after) disappears in these two projects for single-family houses by David Soldevila, and Pedro Pablo Vaquer and Francisco Cifuentes. The fascination with do-it-yourself leads to a series of determinations in the decision-making process that shape a very productive formal constructional world.

Disciplinary robustness

The radicalism of Souto de Moura's Braga stadium lies in a firm determination to resolve the project on the basis of the section module established by the structural bay. Paradoxically, subordination to the module not only does not detract from the result, it actually gives rise to an unusual relation with the context.

Imbeciles

Alku and its 'imbecile' project present a subversive use of technology and the

fight against the 'default' situation in a technological context in which work is increasingly controlled by an alienation of the user from the instruments used.